

Udskriftsdato: 19. december 2025

2007/1 BSF 20 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om respekt for arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder og retfærdig konkurrence

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 23. oktober 2007 af Frank Aaen (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL),
Line Barfod (EL) og Rune Lund (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om respekt for arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder og retfærdig konkurrence

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag senest den 1. april 2008, der vil forbyde salg og produktion af varer, der er produceret i strid med grundlæggende arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder, uanset hvor disse varer kommer fra.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 154 fra folketingsåret 2006-07 (se Folketidende 2006-07, tillæg A side 7560 og 7562).

Den voksende internationale handel og outsourcing af store dele af produktionen har i mange tilfælde medført et kapløb mod bunden. Producenterne placerer deres produktion der, hvor det er billigst at producere, og hensynet til grundlæggende arbejdstagerrettigheder må alt for ofte vige for ønsket om lave produktionsomkostninger. Det betyder, at arbejdstagerrettigheder, der er sikret i Danmark, jævnligt overtrædes i fabrikker, der producerer varer til det danske marked, hovedsagelig fordi virksomheder systematisk underbetaler deres arbejdere og sparer penge på gammelt og sundhedsskadeligt udstyr eller tilsviner miljøet og dermed kan opnå konkurrencefordele og lavere priser end selskaber, der producerer med respekt for grundlæggende arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder.

Forslagsstillerne så gerne, at respekten for de grundlæggende arbejdstagerrettigheder blev sikret gennem forpligtende internationale aftaler og sanktioner over for lande og virksomheder, der forbyder sig mod disse.

Da sådanne forpligtende aftaler ikke er på plads, må der på nationalt plan gennemføres tiltag, der kan fremme ordentlige forhold. Dette forslag skal ses som et led heri, idet forslaget forbyder salg og produktion af varer i Danmark, der er produceret i strid med grundlæggende menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, uanset hvor disse varer kommer fra.

Formålet med forslaget er

- 1) at arbejdstagere får ordentlige arbejdsforhold uden krænkelser af deres grundlæggende rettigheder, uanset hvor de arbejder,
- 2) at danske forbrugere kan købe varer, der er produceret uden krænkelser af grundlæggende arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder, og
- 3) at virksomheder, der producerer under respekt for grundlæggende rettigheder, stilles i en retfærdig konkurrencesituation, hvor de ikke udkonkurreres af billige produkter produceret i strid med grundlæggende rettigheder.

Forbuddet vil betyde, at virksomheder, der ønsker at afsætte varer på det danske marked, ikke kan opnå konkurrencefordele ved at krænke grundlæggende arbejdstagerrettigheder. Således er forbuddet en sikring af retfærdig konkurrence og et stærkt incitament for virksomhederne til at respektere arbejderes rettigheder, uanset hvor i verden de producerer. På den måde kan forslaget bidrage til at forbedre forholdene for verdens lønmodtagere.

Lovgivningen skal tage udgangspunkt i FN's menneskerettighedserklæring og i ILO's kernekonventioner, som Danmark – i lighed med mange andre lande – har tilsluttet sig:

- 1) Ansættelse sker frivilligt (ILO-konvention nr. 29 og 105).
- 2) Ingen diskrimination i ansættelsen (ILO-konvention nr. 100 og 111).
- 3) Ingen anvendelse af børnearbejde (ILO-konvention nr. 138 og 182).
- 4) Organisationsfrihed og ret til kollektive forhandlinger (ILO-konvention nr. 87, 98 og 135).
- 5) Udbetaling af en »Living Wage« (ILO-konvention nr. 26 og 131 samt FN's menneskerettighedserklæring).
- 6) Ingen overdrevne arbejdstider (ILO-konvention nr. 1).
- 7) Sikkert og sundt arbejdsmiljø (ILO-konvention nr. 155).

Varer, der er fremstillet under produktionsforhold, der forbryder sig mod disse konventioner, må ikke sælges på det danske marked. Forbuddet gælder forhold både hos leverandører og hos underleverandører.

Anklager om overtrædelse af loven om overholdelse af menneskerettighederne og de centrale rettigheder for arbejdstagere skal forelægges domstolene. Til behandling af klager om overtrædelse af loven og med henblik på at indbringe sager for anklagemyndigheden oprettes der under Beskæftigelsesministeriet et kontor, der skal modtage og undersøge sådanne klager. Denne funktion kan også varetages af en tilsynsmyndighed under Arbejdstilsynet. Klager kan komme fra danske såvel som udenlandske fagforeninger, menneskerettighedsorganisationer m.m., ligesom konkurrerende virksomheder skal kunne klage over andre virksomheder.

Kontoret skal samarbejde med Arbejdstilsynet, den danske repræsentation ved ILO, Konkurrencetilsynet og tilsvarende offentlige instanser. Desuden skal kontoret samarbejde med menneskerettighedsorganisationer, internationale hjælpeorganisationer, miljøbevægelser, fagforeninger m.m. Ud over at behandle klager, der indbringes, skal kontoret selv og sammen med samarbejdspartnerne udføre et opsøgende arbejde, hvor der er mistanke om, at der sker en overtrædelse af loven.

Er der belæg for at tro, at en virksomhed overtræder loven, retter kontoret henvendelse til anklagemyndigheden, der tager stilling til den endelige tiltalerejsning ved en domstol. Domstolen kan forbyde produktion og salg fra den pågældende virksomhed i Danmark eller idømme bøde, hvis en overtrædelse af loven er bevist. Som alternativ til en straf kan den pågældende virksomhed påbydes at udarbejde en handlingsplan, så arbejdsforholdene bringes i overensstemmelse med loven. Hvis ikke denne plan overholdes, træder andre sanktioner i kraft efter domstolens bestemmelse.

Foreliggende forslag om forbud mod salg og produktion af varer, der er produceret i strid med grundlæggende arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder, betyder, at alle producenter og distributører, både danske og udenlandske, vil være stillet lige over for forbuddet.

Skriftlig fremsættelse

Frank Aaen (EL)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om respekt for arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder og retfærdig konkurrence.

(Beslutningsforslag nr. B 20).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.